

M8) Η ΤΥΠΩΣΗ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΥΡΩ

Μετά την έγκριση των τελικών σχεδίων άρχισε η διαδικασία της χάραξης, δηλαδή η μεταφορά των σχεδίων σε εκτυπωτικές πλάκες. Μετά το τέλος των προπαρασκευαστικών εργασιών έγιναν δοκιμές τύπωσης και τον Ιούλιο του 1999 άρχισε η κανονική παραγωγή. Προτεραιότητα δόθηκε στην τύπωση των μικρών αξιών που θα είχαν και τη μεγαλύτερη κυκλοφορία. Κρίσιμο θέμα ήταν η απάντηση στο ερώτημα ποιος θα τυπώσει τα ευρωπαϊκά τραπεζογραμμάτια. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις απέρριπταν κάθε ιδέα μειοδοτικού διαγωνισμού και πίεσαν για τη διατήρηση του σημερινού καθεστώτος, πράγμα το οποίο τελικά επέτυχαν. Η ΕΚΤ αποφάσισε για την πρώτη εκτύπωση του ευρώ όπως απορρίπτει την πρόταση που αφορούσε τη συγκεντρωτική μέθοδο (pooling production) σύμφωνα με την οποία θα γινόταν κατανομή ανά αξία σε ορισμένες χώρες και πρόκρινε τη μη συγκεντρωτική μέθοδο παραγωγής (**non - pooling production**) δηλαδή κάθε εθνικό ίδρυμα εκτύπωσης θα παράγει όλες τις αξίες ευρώ χωρίς να αποκλείονται συμφωνίες δύο ή περισσότερων ιδρυμάτων για την από κοινού εκτύπωση. Η απόφαση, όμως, που ικανοποίησε πλήρως τα συνδικάτα ήταν η ανάθεση της εκτύπωσης του ευρώ σε όλες τις μονάδες που παράγουν σήμερα τα εθνικά τραπεζογραμμάτια. Με τον τρόπο αυτό διατηρήθηκε το σημερινό στάτους – κβο.

Από το 2002 υιοθετήθηκε η μέθοδος **decentralised pooling production** σύμφωνα με την οποία κάθε κεντρική τράπεζα ανέλαβε να εκτυπώσει μία ή δύο αξίες του ευρώ ή ένα ποσοστό αυτών. Το 2003 το Δ.Σ της ΕΚΤ έλαβε οριστική απόφαση για τη μέθοδο εκτύπωσης των τραπεζογραμμάτων ευρώ για το μέλλον: **α) μέχρι το τέλος του έτους 2007**, συνεχίζεται να εφαρμόζεται η μέθοδος decentralised pooling production και η κατανομή των ποσοστώςσεων γίνεται σύμφωνα με τις εθνικές ανάγκες. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) που δεν διαθέτουν εργοστάσιο εκτύπωσης θα διεξάγουν μεμονωμένες δημοπρασίες στις οποίες θα μετέχουν και οι ΕθνΚΤ που διαθέτουν εργοστάσιο εκτύπωσης τραπεζογραμμάτων **β)** από το 2008 και εξής μόνο η κλειδα κατανομής στο μετοχικό κεφάλαιο της ΕΚΤ θα είναι κριτήριο για την κατανομή της ποσόστωσης **γ) από το 2008 μέχρι το 2011** οι ΕθνΚΤ που δεν διαθέτουν εργοστάσιο εκτύπωσης θα διεξάγουν κοινές δημοπρασίες στις οποίες εξακολουθούν να μετέχουν οι ΕθνΚΤ που διαθέτουν εργοστάσιο εκτύπωσης τραπεζογραμμάτων. Οι τελευταίες τυπώνουν επίσης την εθνική τους ποσόστωση **δ) Από το 2012 και εξής το** Ευρωσύστημα αναλαμβάνει τη διενέργεια ανταγωνιστικών δημοπρασιών για τις ΕθνΚΤ που δεν διαθέτουν εργοστάσιο εκτύπωσης. Οι ΕθνΚΤ που διαθέτουν εργοστάσιο εκτύπωσης τραπεζογραμμάτων μπορούν να δηλώσουν ότι δεν επιθυμούν να συμμετάσχουν στο σύστημα αυτό (opt out). Στην περίπτωση αυτή διατηρούν την εθνική τους ποσόστωση και απέχουν να μετέχουν στις δημοπρασίες της ΕΚΤ. Στην περίπτωση που επιθυμούν να μετάσχουν στο κοινό σύστημα δημοπρασιών της ΕΚΤ, χάνουν την εθνική τους ποσόστωση και εάν μεν κερδίσουν κάποια δημοπρασία επιβιώνουν, διαφορετικά ενδέχεται να κλείσουν.

Όπως είδαμε στο άρθρο 16 του Καταστατικού αναγράφεται ότι η ΕΚΤ σέβεται τις υπάρχουσες πρακτικές εκτύπωσης που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη. Δύο συστήματα παραγωγής υπάρχουν: 1) Η τύπωση κατά φύλλο (on sheet printing) που είχε υιοθετηθεί από 12 χώρες της Ε.Ε των 15. Πρόκειται για την τύπωση με διακεκριμένες κατά μηχανές φάσεις παραγωγής (τύπωση δαπέδου, χαλκογραφία, αρίθμηση) η οποία υστερεί σε μαζική παραγωγή, παράγει όμως τραπεζογραμμάτια υψηλής ποιότητας 2) Η τύπωση με περιστροφικές μηχανές (web printing) όπου όλες οι ανωτέρω φάσεις παραγωγής πραγματοποιούνται σε μια τεράστια μηχανή που εργάζεται με ρολά χαρτιού τραπεζογραμμάτων. Η μέθοδος αυτή έχει υιοθετηθεί από τη Δανία το 1970 και από τη Γαλλία και τη Σουηδία από τις αρχές της δεκαετίας του '90. Αν και υστερούσε αρχικά στην ποιότητα της χαλκογραφικής εκτύπωσης στη συνέχεια, μετά από πολλές δοκιμές, προσέγγισε την τελειότητα κατά 99%. Επειδή, όμως, δεν υπήρξε ενδιαφέρον αγοράς από άλλες κεντρικές τράπεζες η παραγωγή περιστροφικών μηχανών ανεστάλη. Η εκτύπωση στη ζώνη του ευρώ γίνεται σήμερα από 11 χώρες με την πρώτη μέθοδο ενώ μόνο η Γαλλία εκτυπώνει τα τραπεζογραμμάτια ευρώ με την περιστροφική μέθοδο. Στη συνέχεια, ακολουθούν πίνακες με τις μονάδες παραγωγής τόσο των τραπεζογραμμάτων ευρώ όσο και των κρατών μελών της Ε.Ε που δεν μετέχουν στη ζώνη του ευρώ και εκτυπώνουν ακόμα τα εθνικά τους τραπεζογραμμάτια.

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΙΡΑ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΥΡΩ

(Euro banknotes second series, ES2)

Η πρώτη σειρά των τραπεζογραμμάτων ευρώ κυκλοφόρησε το 2002 και η δεύτερη σειρά αναμένεται να τεθεί στην κυκλοφορία τα επόμενα έτη. Στόχος είναι να εμπλουτισθούν τα τραπεζογραμμάτια ευρώ με σύγχρονα και ενισχυμένα χαρακτηριστικά ασφαλείας ώστε να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικότερα οι παραχαράξεις. Η εισαγωγή θα είναι σταδιακή ανά αξία και η τελευταία αξία του τραπεζογραμματίου της νέας σειράς θα κυκλοφορήσει στα τέλη της δεκαετίας. Οι αξίες (5, 10, 20, 50, 100, 200 και 500 ευρώ) θα παραμείνουν οι ίδιες ενώ τα σχέδια θα βασισθούν πάλι στη θεματολογία «ages and style» της τρέχουσας σειράς. Ωστόσο, θα απαιτηθούν τροποποιήσεις ώστε να περιληφθούν τα νέα χαρακτηριστικά ασφαλείας.

A) ΕΥΡΩΖΩΝΗ – ΤΥΠΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΥΡΩ

1) ΑΥΣΤΡΙΑ

Η κατά 100% θυγατρική εταιρία της κεντρικής τράπεζας «Εκτύπωση Τραπεζογραμμάτων και Αξιών Υψηλής Ασφάλειας της Αυστρίας» (Oesterreichische Banknoten und Sicherheitsdruck GmbH) με έδρα τη Βιέννη.

2) ΒΕΛΓΙΟ

Η κεντρική τράπεζα στις Βρυξέλλες.

3) ΓΕΡΜΑΝΙΑ

α) Η γερμανική ιδιωτική εταιρία Giesecke und Devrient με δύο εργοστάσια παραγωγής στο Μόναχο και το Λάιπζιχ β) το Bundesdruckerei Group στο Βερολίνο που ανήκε στο Υπουργείο Οικονομικών αλλά στη συνέχεια πωλήθηκε στην πολυεθνική αγγλική εταιρία APAX partners.

4) ΓΑΛΛΙΑ

Η κεντρική τράπεζα με δύο εργοστάσια α) στο Βικ-Λε-Κομτ για την παραγωγή χάρτου τραπεζογραμμάτων και β) στο Σαμαλιέρ για την εκτύπωση των τραπεζογραμμάτων.

5) ΕΛΛΑΔΑ

Το Ίδρυμα Εκτύπωσης Τραπεζογραμμάτων και Αξιών (IETA) στο Χαλάνδρι που είναι Διεύθυνση της Τράπεζας της Ελλάδος.

6) ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Η Κεντρική Τράπεζα και η Αρχή Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών της Ιρλανδίας στο Δουβλίνο.

7) ΙΣΠΑΝΙΑ

Η κρατική εταιρία «Εθνικό Εργοστάσιο Νομισμάτων και Γραμματοσήμων» (Fabrica Nacional de Moneda y Timbre) στη Μαδρίτη.

8) ΙΤΑΛΙΑ

Η κεντρική τράπεζα στη Ρώμη.

9) ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

Η ολλανδική ιδιωτική εταιρία Johan Entchedé and Zn στο Χάρλεμ.

10) ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Ανάθεση σε τρίτους μέσω διεθνών δημοπρασιών.

11) ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Η εταιρία Valora Serviço de Apoio à Emissão Monetária S.A στο Καρρεκάντο που ανήκει κατά 75% στην κεντρική τράπεζα και κατά 25% στην αγγλική εταιρία DE LA RUE.

12) ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Η εταιρία SETEC OY στη Βάνταα που ανήκε στο παρελθόν κατά 40% στην κεντρική τράπεζα και κατά 60% στο κράτος και σε θεσμικούς επενδυτές. Τον Οκτώβριο του 2003 ιδιωτικοποιήθηκε. Η κεντρική τράπεζα πώλησε το μερίδιό της και το κράτος ένα άλλο 20% στους ιδιώτες θεσμικούς επενδυτές α) Finish National Fund for Research and Development Sitra β) Finish Industry Investment Ltd γ) Varma-Sampo Limited δ) Fennia Life Company Ltd.

13) ΣΛΟΒΕΝΙΑ

Ανάθεση σε τρίτους μέσω διεθνών δημοπρασιών.

B) ΕΣΚΤ – ΤΥΠΩΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ

14) ΔΑΝΙΑ

Ανάθεση σε τρίτους μέσω διεθνών δημοπρασιών.

15) ΕΣΘΟΝΙΑ

Ανάθεση σε τρίτους μέσω διεθνών δημοπρασιών.

16) ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Το Bank of England Printing Works στο Έσσεξ που πωλήθηκε την 31.3.2003 από την κεντρική τράπεζα στην αγγλική ιδιωτική εταιρία DE LA RUE.

17) ΚΥΠΡΟΣ

Ανάθεση σε τρίτους μέσω διεθνών δημοπρασιών.

18) ΛΕΤΟΝΙΑ

Ανάθεση σε τρίτους μέσω διεθνών δημοπρασιών.

19) ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

Ανάθεση σε τρίτους μέσω διεθνών δημοπρασιών.

20) ΜΑΛΤΑ

Το περιφερειακό εργοστάσιο της αγγλικής ιδιωτικής εταιρίας DE LA RUE στη Μάλτα.

21) ΟΥΓΓΑΡΙΑ

Η Εταιρία Εκτύπωσης Τραπεζογραμμάτων (Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete, PSZÁF), της Ουγγαρίας με έδρα τη Βουδαπέστη που είναι κατά 100% θυγατρική εταιρία της κεντρικής τράπεζας.

22) ΠΟΛΩΝΙΑ

Η κρατική εταιρία «Κατασκευαστές Τραπεζογραμμάτων και Αξιών της Πολωνίας» (The State "Polish Banknote and Security Manufacturers SA" (Polska Wytwornia Papierow Wartosciowych SA) στη Κρακοβία.

23) ΣΛΟΒΑΚΙΑ

Ανάθεση σε τρίτους μέσω διεθνών δημοπρασιών.

24) ΣΟΥΗΔΙΑ

Η εταιρία AB TUMBA BRUK στην Τούμπα η οποία ανήκε στην κεντρική τράπεζα αλλά την 1.1.2002 πωλήθηκε στην ιδιωτική εταιρία παραγωγής χάρτου τραπεζογραμμάτων Crane & Co. με έδρα το Ντάλτον της πολιτείας Μασαχουσέτης των ΗΠΑ.

25) ΤΣΕΧΙΑ

Το κρατικό Γραφείο Εκτύπωσης Αξιών (STC Praha, State Securities Printing Office) στην Πράγα.

26) ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Η κεντρική τράπεζα στη Σόφια.

27) ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Η κεντρική τράπεζα στο Βουκουρέστι.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΤ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΧΑΡΤΙΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα πιστοποιεί την καταλληλότητα των εκτυπωτικών μονάδων παραγωγής τραπεζογραμμάτων ευρώ και άλλων εταιριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε) που μπορούν να συμμετέχουν στις δημοπρασίες των προμηθειών όπως για την παροχή χάρτου και χαρακτηριστικών ασφαλείας τραπεζογραμμάτων ευρώ. Η ΕΚΤ δεν πιστοποιεί εταιρίες κατασκευής εκτυπωτικών μηχανών. Ο κατάλογος των πιστοποιημένων εταιριών, όπως είχε διαμορφωθεί το 2005, είναι ο εξής:

	ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΥΡΩ	ΕΙΔΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
1	Τράπεζα της Ελλάδος, ΙΕΤΑ, Χολαργός	κεντρική τράπεζα
2	Banca d' Italia (La Stamperia), Ρώμη, Ιταλία	κεντρική τράπεζα
3	Banque de France, Σαμαλιέρ, Γαλλία	κεντρική τράπεζα
4	Bundesdruckerei GmbH, Βερολίνο, Γερμανία	ιδιωτική εταιρία
5	Central Bank and Financial Services Authority of Ireland, Δουβλίνο	κεντρική τράπεζα
6	De La Rue Currency, Μπέιζινγκστόουκ, Χαμπσάιρ και Γκέιτσχεντ, Τάιν και Γουέαρ, Ηνωμένο Βασίλειο	ιδιωτική εταιρία
7	John Enschedé Banknotes BV, Χάρλεμ, Κάτω Χώρες	ιδιωτική εταιρία
8	Fábrica Nacional de Moneda y Timbre, FNMT, Real Casa de la Moneda, Μαδρίτη, Ισπανία	κρατική εταιρία
9	François-Charles Oberthur Fiduciaire (FCOF), Παρίσι, Γαλλία	ιδιωτική εταιρία
10	Giesecke und Devrient GmbH, Μόναχο, Γερμανία	ιδιωτική εταιρία
11	Werk Leipzig (θυγατρική της Giesecke und Devrient GmbH), Λάιψιχ, Γερμανία	ιδιωτική εταιρία
12	Banque Nationale de Belgique, Βρυξέλλες, Βέλγιο	κεντρική τράπεζα
13	Oesterreichische Banknoten und Sicherheitsdruck GmbH, Βιέννη, Αυστρία	θυγατρική εταιρία κεντρικής τράπεζας
14	Valora Serviço de Apoio à Emissão Monetária S.A, Καρεγκάδο, Πορτογαλία	θυγατρική εταιρία κεντρικής τράπεζας

	ΧΑΡΤΙ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΥΡΩ	ΕΙΔΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
1	Arjo Wiggins Security SAS, Ισύ Λε Μουλινό, Γαλλία	ιδιωτική εταιρία
2	Banque de France, Βικ-Λε-Κομτ, Γαλλία	κεντρική τράπεζα
3	Cartiere Miliani Fabriano S.p.A, Φαμπριάνο, Πιόρακο και Ροτσέττα, Ιταλία	ιδιωτική εταιρία
4	Crane AB, Τούμπα Μπρουκ, Σουηδία	ιδιωτική εταιρία
5	Fábrica Nacional de Moneda y Timbre, FNMT, Real Casa de la Moneda, Μαδρίτη, Ισπανία	κρατική εταιρία
6	Landqart®, Λαντκάρ, Ελβετία	ιδιωτική εταιρία
7	Papierfabrik Louisenenthal GmbH, Γκρουντ και Τάγκεμσεε, Γερμανία (θυγατρική εταιρία κατά 100% της Giesecke und	ιδιωτική εταιρία

	Devrient Group)	
8	Portals Ltd, Μπάθφορντ, Μπαθ, Σόμερς και Όβερτον Ηνωμένο Βασίλειο	ιδιωτική εταιρία
9	VHP Veiligheidspapierfabriek Ugchelen BV, Ούγκεχέλεν, Κάτω Χώρες	ιδιωτική εταιρία

	ΓΡΑΜΜΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΥΡΩ	ΕΙΔΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
1	De La Rue Security Threads, Γουεστσιούτον, Λανκασάιρ, Ηνωμένο Βασίλειο	ιδιωτική εταιρία
2	Fabriano Securities S.r.l., Φαμπριάνο, Ιταλία	ιδιωτική εταιρία
3	Hueck Folien GmbH and Co. KG, Πιρκ, Βάιντεν, Γερμανία	ιδιωτική εταιρία
4	Papierfabrik Louisenthal GmbH, Γκρουντ και Τάγκεμσεε, Γερμανία (θυγατρική εταιρία κατά 100% της Giesecke und Devrient Group)	ιδιωτική εταιρία
5	Technical Graphics Security Products LLC, Μίλντφορντ, ΗΠΑ	ιδιωτική εταιρία

	ΟΛΟΓΡΑΜΜΑ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΥΡΩ	ΕΙΔΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
1	De La Rue Holographics, Μπέιζινγκστούκ, Χαμπσάιρ, Ηνωμένο Βασίλειο	ιδιωτική εταιρία
2	Hologram Industries, Μαρν-λα-Βαλλέ, Παρίσι, Γαλλία	ιδιωτική εταιρία
3	Hueck Folien GmbH and Co. KG, Πιρκ, Βάιντεν, Γερμανία	ιδιωτική εταιρία
4	Leonhard Kurz GmbH & Co. KG, Φούερθ, Γερμανία	ιδιωτική εταιρία
5	Fabriano Securities S.r.l., Φαμπριάνο, Ιταλία	ιδιωτική εταιρία
6	Papierfabrik Louisenthal GmbH, Γκρουντ και Τάγκεμσεε, Γερμανία (θυγατρική εταιρία κατά 100% της Giesecke und Devrient Group)	ιδιωτική εταιρία

	ΜΕΛΑΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΥΡΩ	ΕΙΔΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
1	De La Rue Currency, Μπέιζινγκστούκ, Χαμπσάιρ και Γκέιτσοχεντ, Τάιν και Γουέαρ, Ηνωμένο Βασίλειο	ιδιωτική εταιρία
2	Giesecke und Devrient GmbH, Μόναχο, Γερμανία	ιδιωτική εταιρία
3	SICPA SA, Βέτραζ Μοντού, Γαλλία	ιδιωτική εταιρία
4	Gleitsman Security Inks GmbH, Βερολίνο, Γερμανία	ιδιωτική εταιρία

5	Hunolt S.A. (Tintas), Μπεασέν, Ισπανία	ιδιωτική εταιρία
6	Proell KG, Βάϊσσεμπουργκ ι Μπάυ, Γερμανία	ιδιωτική εταιρία
7	Coates Screen (Sun Chemicals), Γουίσπ, Κάτω Χώρες	ιδιωτική εταιρία
8	Coates Lorilleux SA, Σερζύ, Γαλλία	ιδιωτική εταιρία